

Mail KVAN leden

Naarden, 17 april 2024

Betreft: Archiefwet: Reactie KVAN aan vaste commissie OCW tav wijzigingsvoorstellen Archiefwet

Beste leden van KVAN,

Morgen, 18 april as. is een vergadering van de vaste commissie OCW gepland waarin de door ministerie OCW ingebrachte [nota naar aanleiding van het nader verslag](#) en de tweede [nota van wijziging](#) worden besproken. KVAN heeft in een brief aan de leden van de vaste commissie OCW laten weten teleurgesteld te zijn over de inhoud. KVAN is niet tegen de invoering van de wet, die nu staat geagendeerd voor 1-1-2026, maar vindt het belangrijk om de drie grootste zorgpunten in de voorliggende wet via heldere wetswijzigingen weg te nemen.

Deze drie zorgpunten die zijn geadresseerd zijn:

1. Ontheffing van overbrenging De introductie van de mogelijkheid tot 'ontheffing van overbrenging' stelt zorgdragers in staat overheidsarchieven niet naar een archiefinstelling over te brengen. Dit houdt in dat de archieven niet onder het openbaarheidsregime van de Archiefwet vallen, maar onder dat van de Wet open overheid (Woo). Het resultaat is een restrictiever openbaarheidsregime waarbij de toegang tot informatie wordt beperkt. Bovendien wordt het aantal beperkingsgronden op openbaarheid uitgebreid van drie naar veertien. Dit staat haaks op de oorspronkelijke intentie van de Archiefwet om transparantie en toegankelijkheid van overheidsinformatie te vergroten. Beide zorgpunten zijn aangehaald door verschillende leden van uw Kamer, maar zijn naar onze mening onvoldoende geadresseerd door de regering in de nota naar aanleiding van het nader verslag d.d. 8 april jl.

2. Loslaten van de diploma-eis Het schrappen van de diploma-eis voor archivariissen baart grote zorgen. Door de diploma-eis los te laten, kunnen overheidsorganisaties personen zonder relevante opleiding of achtergrond aanstellen als archivariissen. Dit kan leiden tot een daling van de professionaliteit en deskundigheid in het beheer van complexe en belangrijke overheidsinformatie. Eenzelfde ontwikkeling zien we bij de functionarissen gegevensbescherming, wat het ministerie van Justitie en Veiligheid juist ertoe heeft bewogen kwaliteitseisen te stellen via een register. Het behoud van kwalitatieve en goed opgeleide Archiefprofessionals is essentieel voor het waarborgen van de integriteit en betrouwbaarheid van onze nationale archieven. Tegenover het loslaten van de diploma-eis worden geen andere verplichte eisen gesteld in de wetstekst om de kwaliteit van archivariissen te waarborgen. Voor de kwaliteit achten wij het noodzakelijk dat de Minister binnen de wet regels stelt die rekening houden met de verandering onder invloed van digitalisering en andere technologische ontwikkelingen.

3. Gebrek aan toezicht en handhaving De huidige voorstellen bieden geen duidelijke mechanismen voor effectief toezicht en handhaving. In een tijd waarin incidenten zoals de toeslagenaffaire, het niet op orde zijn van dossiers en overheidsarchieven en de kwestie rond de gewiste sms-berichten van

minister-president Mark Rutte de krantenkoppen halen, is het van cruciaal belang dat er een robuust toezichtstelsel bestaat. Het ontbreken van sancties of duidelijke handhavingprocedures in de nieuwe Archiefwet betekent dat er weinig tot geen consequenties zijn voor nalatig beheer van overheidsarchieven. Compleet anders dan bijvoorbeeld bij de privacywetgeving, waar de AP bevoegd is om sancties op te leggen als een organisatie de wetgeving overtreedt. Dit is een effectief instrument, zo blijkt. Ons inziens zou een onderzoek naar effectiviteit van het huidige toezicht- en handhavingstelsel m.b.t. de gehele overheidsinformatiehuishouding waar de archiefwet onderdeel van is, een goede toevoeging zijn.

De drie knelpunten ondermijnen de grondbeginselen van transparantie en betrouwbaarheid die essentieel zijn voor een democratische samenleving. KVAN heeft dringend het verzoek gedaan om deze zorgpunten serieus te nemen. Het is van groot belang dat de herziene Archiefwet bijdraagt aan een transparantere overheid en een betere bescherming en het beheer van ons nationaal archief.

KVAN heeft tenslotte aangeboden graag in gesprek te gaan met de fracties in de Tweede Kamer om zowel haar bezwaren als haar ideeën over een betere inrichting van deze wet toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
namens bestuur KVAN

Eveline Santifort

KVAN

T: 035-542 74 35

E: info@kvan.nl | www.kvan.nl

